

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli. in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr. za četert leta 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej

Tečaj XLIV.

V Ljubljani, 30. vinotoka 1891.

List 44.

Pridiga preč. P. Hugolina o blagoslovljeni novih orgelj v uršulinski cerkvi v Ljubljani 25. oktobra 1891.

„Vse, kar sope, hvali Gospoda.“
Ps. 150, 5.

Dva vzroka sta, da se danes v tej prelepi cerkvi verši tako veličastna slavnost. V sredo je obhajala sv. Cerkev spomin sv. Uršule in njenih tovaršic, slavnost pa se pri nas navadno prenese na nedeljo. Vstanovnica uršulinskega reda je sicer sv. Angela, vendar Angela zavoljo velike ponižnosti ni hotela, da bi od nje vstanovljeni red nosil njeno ime, marveč ga je postavila pod posebno varstvo sv. Uršule, patrono ženske izreje, in ga imenovala uršulinski red. Sedaj vemo, da je današnji dan zelo važen za ta samostan in to cerkev. — Tej slavnosti se je danes pridružila še druga nenavadna slavnost. Vam vsem je znano, da stare nunske orglje za to cerkev in za tukajšnje petje nikakor niso več zadostovale. Zares je bilo potreba novih orgelj. Delo se je pred letom izročilo domačemu umetniku v pravem pomenu besede, g. Francu Goršiču, ki se je prav vestno lotil dela in ga srečno tudi dokončal. — Danes stojé orglje pred vami in pervikrat imajo poveličevati božjo službo. Toda vsaka stvar, ki se ima rabiti pri očitni službi božji, mora biti prej posvečena ali blagoslovljena. To blagoslovljenje se je ravnokar godilo po našem ljubljennem vikšem pastirju, prevzvišenem knezu in škofu, katerim velja naša najponižniši hvala za visoko milost, da so sami blagovolili blagosloviti nove orglje, in hočejo današnjo slavnost poveličati s pontifikalno mašo.

Jaz pa vam želim v svojem govoru kratko razložiti nekoliko zgodovine orgelj, potem

njihovo rabo pri liturgični službi božji, iz vsega pa k sklepu posneti nekoliko nraavnih naukov za keršč. življenje.

I.

Ako se ozremo na novo-blagoslovljene orglje, zagledamo verhu njih patrono cerkvene glasbe, sv. devico in mučenico Cecilijo. Sv. Cecilija se navadno slika z malimi orgljami v rokah, ali sedeč in pevajoč pri orgljah. Ta podoba ima zgolj simboličen pomen. Cecilija, ki je po volji svojih starišev Valerijanu dala rokó, pri ženitvanski slavnosti ni marala za šumečo godbo, ki zaziblja in opoji človeške čute, marveč v njenem sercu je ta dan zadonel vzvišen spév, ki se je glasil: „O Gospod, ne pripusti, da bi bila osramotena!“ Znano je, da je Bog obvaroval njeno devišstvo ter svojega angelja poslal v njeno obrambo; in Cecilija, kakor njen ženin Valerijan, sta obá kmalu po teh dneh umerla mučeniške smerti. V spomin tega njenega deviškega speva jo je sv. Cerkev izvolila patrono cerkvene glasbe in slikarji ji podajajo v rokó godbeni stroj, ki mnogo stoletij že služi pri očitni službi božji in se je v kat. Cerkvi že popolnoma vdomačil. Ker so orglje največji godbeni stroj in je njihov glas posebno krepak in veličasten, zatoraj se imenujejo po vsej pravici „kraljica vseh godbenih inštrumentov.“

Jako zanimivo je preiskavati zgodovino orgelj. Težko je določiti, kdaj da so pričeli staviti orglje. Orglje posnemajo glas družih strojev, n. pr. pozavne, flavte, rogov, celo človeški glas skušajo posnemati; toraj prej so ljudje izumili razne piščali, potem še le so jih sestavili v orglje. Sv. Pismo govori o Lamehovem sinu Jubalu, da od njega se izhajajo vsi piskači in

gosljači. Gotovo se sme toraj že Jubal prištevati tistim možem, ki so vsak po svoje pripomogli k iznajdbi orgelj. Mitologija pravi, da je paganski bog (malik) Pan iznašel nekake orgljice, ki so se imenovale syrinx, fistula Panis, ali pastirska piščalka. Te orgljice so imele sedmere piščalke razne dolžine, ki so bile z oskom ena k drugi prilepljene. Polagoma so večo versto piščalk postavili na malo, votlo, leseno omarico; in ker človeška sapa ni več zadostovala, vporabili so meh. Piščali, ki naj bi molčale, zatisnili so s persti, a ker persti kmalu niso več zadostovali, izumili so ventile, ki so sapi prihod zapirali ali odpirali. Dvigalniki, ki so ventile dvigali, namestovali so današnje tipke, in tako imamo celo bistvo orgelj, katero je bilo treba le zboljšati in spopolniti.

Za gotovo vemo, da je cesar Konstantin VI že kralju Pipinu bil podaril orglje. Papež Vitalijan je v 7. stoletju v nekterih rimskih cerkvah vstanovil orglje in sicer, kakor sam pravi „iz tega namena, da bi spremljale in podpirale petje.“ ki je bilo tisti čas precej slabo. — Na Nemškem so orglje vpeljali proti koncu 9. stoletja. Ne mislite pa, da so bile te orglje današnjim posebno podobne. Imele so samo 9—11 tipk: vsaka tipka je bila 83 cm. dolga, 1 m. in 55 cm. široka. Na take orglje ni bilo mogoče igrati v tem smislu, kakor igramo dandanes: kajti igralec je moral s krepko pestjo vdarjati na tipke, da je spremljal koralno petje z glasi orgelj. O harmoniji takrat ni bilo duha ni sluha, ampak na vsak vdarec se je oglasil le en ton. Zatoraj v tisti dobi niso rekli na orglje igrati, marveč „na orglje tolči.“

Tudi Angleži so se ukvarjali s to umetnostjo. Leta 950 so v Winshester-u postavili orglje, ki so imele 10 tipk in 240 piščali. Teh bornih deset tipk sta morala obdelavati dva orgljava. Sapo je tem orgljam dajalo 26 mehov in trebalo je 70 prav krepkih mož, da so spravili mehove v tek, — V 12. stoletju pomnožili so število tipk in v 13. stoletju skrajšali so jih znatno. V 15. stoletju je neki organist v Benedkah, nemec po rodu, Bernard po imenu, iznašel pedal ali tipke, ki se igrajo z nogami, in sploh spopolnil vse dele orgelj. V 17. stoletju so jeli skerčevati število mehov, pa so zato delali več in jih obložili z uteži. Vsak mojster je izumel kaj novega in napredek, ki ga že jaz pomnim, je velikansk. Naš slavni mojster sam komaj še pozná svoje prvo delo, toliko je napredoval v svoji stroki. Orglje, ktere danes proslavljamo, imajo tri klavijature, vsaka ima 54 tipk, pedal ima 27 tipk, vseh spremenov

je 30. Vsi spremeni se dadó na en mah odpreti in zopet zapreti. Igra je lahka kakor peró. V orgljah so trije mehi, ktere goni koló in pri tem kolesu zadostuje en sam odraščén človek. Vseh piščali v orgljah je 1836, največja piščal je visoka krog 5 metrov, najmanjša meri 2 cm. Notranja izpeljava orgelj je čudovito natančna. Ne čudite se toraj, da so dandanašnji orglje v ceni poskočile, koliko je pa z njimi tudi dela? ČČ. gg. uršulinke so žertvovalé za orglje, kar so le mogle, pa tudi častito prebivalstvo ljubljanskega stolnega mesta jim je priteklo na pomoč, a stroški še niso pokriti. Mogoče bi bilo, da se najde kdo izmed občinstva, ki bo rekel: Čemu pa tako velikansko delo? Na to odgovorjam: Delo ni tako velikansko. Če gremo v Zagreb, Gradec, Dunaj, najdemo orglje s 40—60—90 spremeni. Orglje so za to obširno cerkev ravno prašanje. Potem pa opomnim, da čč. gg. uršulinke orgelj niso dale delati záse, marveč za vas, ki prihajate prav radi v to cerkev, da boste tolikanj bolj spodbujani pri službi božji.

II.

Že kmalu v začetku sem omenil, da so orglje edini godbeni stroj, ki se je v cerkvi vdomačil, ki ima toraj zavoljo svojega resnobnega in veličastnega glasú v cerkvi nekako domovinsko pravico. Namen orgelj pri očitni službi božji pa je n jbolj razviden iz molitve, s katero sv. Cerkev orglje posveti v službo božjo. Najprej se namreč poje 150. psalm, ki nas spominja tistih hvalnih pesmi, ktere so leviti prepevali pri daritvi stare zaveze, potem pa molijo škof, da bi Gospod Bog blagoslovil orglje, ki so namenjene v njegovo sveto službo in dodelil, da verniki, ki sedaj na zemlji Boga slavijo z duhovnimi spevi, enkrat srečno pridejo v nebeško veselje.

Orglje so tedaj posvečene; kar je pa posvečeno, to nam bodi vsikdar sveto. Donijo naj toraj orglje v božjo čast in v spodbudo ljudstva. Podpirajo naj petje, ki naj bo tako lepo in spodbudno, da bodo tudi serca vernih poslušavcev pevsko navdahnjena. Kakor govor in petje, tako zamorejo tudi orglje vdarjati na razne strune, strune našega serca. V adventu in postu nas nagibajo k pokori, o božiču nas prijetno razveseljujejo, o veliki noči doni iz njih veličastni odmev Aleluje. Pri sv. maši se milo oglasijo, ko prosimo Boga usmiljenja: Kyrie eleison. Ko mašnik zapoje Gloria in excelsis Deo, odmeva angeljski spev na pevskem koru in orglje ga krepko podpirajo: enako kadar iz polnega serca vsklíka proti nebu: Laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te! Ta navdušenost doseže verhunec, kadar se zbor združi z

angelji in po trikratnem „svet, svet, svet, Gospod Bog vojskinih trum“ kliče: „Hosana na višavi, bodi češčen, ki pride v imenu Gospodovem!“ — Naenkrat orglje utihnejo, zvonček oznanja povzdigovanje; verni ljud poklekne in moli Jezusa, ki pride na mašnikove besede na altar pod podobo kruha in vina. Med povzdigovanjem utihnejo orglje, utihne petje, ker visoke skrivnosti se v tem trenutku najbolj občudujejo v sveti tihoti. — Bliža se sv. obhajilo. Mašnik in z njim vred pevski zbor milo kliče Jagnje Božje in ga prosi usmiljenja; in orglje doné v ravno tem spokornem duhu. Zadnja prošnja se glasi: Daj nam sveti mir! In naenkrat se zjasné akordi, mirno in jasno se skončá mašni spev.

Orglje zamorejo tedaj naznanjati in buditi raznoverstna verska čutila in prav ima pobožni kardinal Bona, ki pravi, da „orglje oveselé žalostne, dajó predokus nebeškega veselja: spodbujajo vncemarne, nagibajo pravične k ljubezni, grešnike pa k pokori.“ Orgljanje bodi vsikdar dostojno in primerno cerkvenim določilom, nikdar ne sme biti posvetno, cerkve nedostojno. Namen orgelj je ta, da vernike spodbujajo k pobožnosti; toraj igra nikdar ne sme biti lahkomišljena, razposajena, ki bi vernike odvráčevala od pobožnega premišljevanja; marveč igra bodi veličastna, mirna, resnobna in tako spodbudljiva, da se bodo verniki vtopili v sveti spev in se na perutih odkritoserčne pobožnosti dvigali gori pred tron najvikšega Bogá. Žali, pa je resnica, da se je morala sv. Cerkev večkrat pritoževati radi necerkvenega orgljanja. Mnogo so zakrivali tudi verniki sami, ker so ploskali taki igri in hvalili orgljavca, kadar je igral pri božji službi ali med darovanjem marše, valčike, druge poskočne melodije ali svetne, sentimentalne arije. Komur taka glasba dopada v cerkvi, ta pač ne vé, kaj se spodobi v hiši božji, tak človek nima dosti cerkvenega duhá. Ko bi se taka igra gojila v cerkvi, potem blagoslovljenje orgelj pač ne bi imelo nobenega pomena, potem je bolje, da se orglje ne postavijo v cerkev. Hvala Bogú, da se je v tej zadevi na bolje obrnilo ne samo v mestih, marveč tudi po deželi. Vse tožbe bodo jenjale, ako bodo orgljavci vdani sv. Cerkvi in bodo spoštovali njena določila, kajti v liturgiji ima besedo edino sv. Cerkev, ona določuje, kaj naj se poje, v katerem jeziku se poje in kako naj bo orgljanje, njej je J. Kristus izročil oblast, toraj tudi vravnavo očitne službe božje.

III.

Ne smem pa končati, da bi ne porabil današnje prilike in od orgelj ne posnel kacega npravnega nauka.

a) Orglje morajo biti po vseh svojih delih dobre, ker le tedaj se lahko igrajo in dajó dober glas. — Dobri bodite tudi vi, keršč. stariši, dobri bodite vi, kerščanski otroci, mali in veliki, dobri bodite tudi vi, kerščanski posli, potem bode božji blagoslov nad vašimi družinami in vse se vam bo veršilo srečno in mirnim potom. O kako je Gospod Bog dober do vas! Božjih dobrot vas spominja posebno današnji praznik. O koliko dobrot ste že prejeli od sv. Uršule in njenih duhovnih hčera. V tej hiši je bila izrejena malone vsa ženska mladež ljubljanska: tukaj so se vam vcepili najlepši nauki v mlada serca, tukaj ste se spodbujevale nad lepim izgledom svojih učiteljic. Kolikokrat so oné klečale tu pred sv. R. Telesom in prosile ljubega Jezusa, da bi dobri nauki padali na rodovitna tla in da bi pohujšljivi svet ne zaterl, kar so one zasadile v rahlo zemljo vaših serc, kerščanske gospé, gospodičine in vé kerščanska dekleta! Tu v tej cerkvi ste večinoma prejele prvo sv. Obhajilo in izvolile si ženina svojega serca, ljubega Jezusa. Žena v današnjem sv. evangeliju je bila srečna, ker se je smela dotakniti le obleke Gospoda Jezusa Kristusa. Ve pa se niste le dotaknile njegove obleke, marveč prejele ste ga v svoja serca. O kako so gorela takrat vaša serca! Ali je še kaj tistega ognja v vaših sercih? — Spoznajte toraj, kako dober je bil Bog do vas ravno v tej hiši, v tej cerkvi. Bodite dobre do njega tudi vé, in živite po naukih, ki ste jih tu prejele! Bodite dobre pa tudi do bližnjega, pomagajte mu s svetom in dejanjem, podpirajte revne, skerbite za bolne, molite za žive in mrtve.

b) Orglje morajo biti čisto vglásene, sicer njihov glas ni prijeten. — Predragi! Čista naj bodo tudi vaša serca. Prijetna je hiša, ki je zunaj in znotraj lepo posnažena. Toda še prijetniša je, ako imajo prebivavci čista in neomažežana serca. Sv. pismo pravi, da je čisto serce najdražji zaklad, s katerim se ne da primerjati nobena stvar na svetu. Hiša, v kateri stanujejo vestni stariši, čisti sinovi in hčere, ta hiša je hiša angeljska. Sv. pismo samo pravi o čistih dušah, da „bodo kakor angelji“. (Mat. 22, 30.) Taka je bila hiša sv. Cecilije, patrone cerkvene glasbe. Sv. Cecilija je ohranila nedolžno serce od rojstva do smerti. Nikar pa ne recite: Cecilija je bila svetnica, lahko je ohranila sveto nedolžnost. Na to odgovarjam: Cecilija je sedaj svetnica, takrat pa je bila človeški otrok, kakor mi, izpostavljena ravno takim skušnjavam in nevarnostim, kakor mi. Ali ona se se je nevarnostim izogibala, se pri vsaki priliki zatajevala: rada je molila in prepevala svete pesmi; pogosto

je prejemala ss. zakramente, zvesto poslušala božjo besedo in z velikim veseljem prebirala nabožne knjige: če je le mogla, šla je vsaki dan k sv. maši in v premišljevanji Jezusovega terpljenja in smerti je iskala in našla tisto moč, s katero je stanovitno ohranila sveto nedolžnost in se posvetila. Kerščanski poslušalci, posnemajte ta izgled in posvetili se boste tudi vi.

e) V orgljah so različne piščali: ene so lesene, druge cinaste, ene dolge, druge kratke, ene široke, druge tesne in tanjke: vendar vse skupaj pojó soglasno, harmonično. — Predragi! V takem soglasji živite tudi vi. Bodite enega sereca in enih misli, zlasti v zadevi božjih in cerkvenih zapovedi. Mir in soglasje ste pač najkrasnejši cvetki v kerščanskih hišah. V hišah, kjer prevladujete lete čednosti, vsi skupno živé, skupno molijo, zjutraj, opoldne in zvečer, kolikor je le mogoče; skupno hodijo v cerkev, skupno prejemajo svete zakramente; eden drugemu pomaga, drug drugemu k dobremu spodbuja. Kletve in obrekovanja ni čuti v tacih hišah. Na take hiše rosi božji blagoslov in njim veljajo besede božjega Zveličarja: „Blagor krotkim, ker zemljo bodo posedli.“ Mat. 5. 4.

Akoravno je pa toliko piščali v orgljah, toliko tipk in spremenov: vendar en sam človek vse to pregleda in vodi, in gorje, ko bi se drugi vmešaval, kmalu bi bil čuti neprijeten glas. Tudi v domači hiši mora biti eden gospodar, drugi morajo vbogati, sicer gre vse rakovo pot. Otroci, posli, bodite toraj pokorni svojim starišem, svojim gospodarjem in sicer zavoljo Boga. Sam božji Sin je bil pokoren do smerti, do smerti pa na križa. Filipj. 2, 8. Le tisti, ki zna vbogati, znal bode ob svojem času tudi modro gospodariti. Od tega, kar bomo storili iz pokorščine, ne bomo dajali odgovora: kar bomo pa storili po svoji glavi, bomo morali zagovarjati sami.

Sedaj pa sklenem s serčno željo, da bi te prelepe orglje dolga léta poveličevale božjo službo in spodbujale verno ljubljansko prebivalstvo. Mi vsi pa, ki smo danes pričujoči pri blagoslovljevanji novih orgelj in občudujemo njih lepo soglasje, hrepenimo z vso resnobo po tistem soglasji, ki obstoji v tem, da je teló pokorno duši, duša pa Bogu: le potem bomo našli pravi kerščanski mir že na tem svetu, enkrat pa v svetih nebesih tisti mir, ki ga svet ne more dati, mir, po katerem je sv. Avgustin tako goreče hrepenel in po katerem hrepenimo tudi mi, serčno zdihovaje: „Nemirno je naše serecé, dokler ne miruje v tebi, sladki Jezus.“ Amen.

Mučeniška smert sv. Bonifacija.

Med opravili vsake verste deloval je sveti Bonifacij več let kot nadškof mogunški in nemški primas. V sivi starosti (že kacih 74 let) sklenil je po sporočilu svetega Ljudgerja, še enkrat nastopiti apostoljsko potovanje k spreobračanju nevernikov. Vzroki, kateri so ga po 38letnem apostoljskem delu na nemški zemlji k temu napotili, bili so razni. V sredini Nemškega in Frankovskega je kerščanstvo toliko napredovalo, da ni bila njegova navzočnost v teh pokrajinah več neogibno potrebna. Razum tega je tudi čutil bližnjo smert, bodi si že radi starosti, ali pa iz Božjega razodenja. Zato je hotel dneve, katere mu je Bog še odločil, tako obrniti, da bi mogel brez strahu in bojazni stopiti pred njegov sodnji stol. Razum tega je tudi z žalostjo zvedel, da kerščanstvo med Frizi, kjer je vže leta 716 in 719 z apostoljsko gorečnostjo misijonaril, nikakor ne napreduje, temuč veliko bolj péša. Zadnji čas so se bili namreč nekteri spreoberajenci zopet povernili v prejšnje malikovavske zmote. Premišljujoč vse to, sklenil je svoje zadnje moči posvetiti Frizom, zlasti ker jih po sporočilu sv. Vilibalda nikdar ni iz svojih misli zbrisal.

Da pa v svoji skerbi za rešitev Frizov sebi zročene čede ne bi pustil pogubiti, skerbel je najpervo to, da se mu izvoli naslednik v vladanji mogunške nadškofije in v voditeljstvu cerkvenih zborov. — Določil je svetega Lulla, najzmožnejšega svojih učencev, kateri mu je v vseh prizadevanjih in opravilih pomagal. Pervo, kar je storil, bilo je sporazumljenje s svetim rimskim Sedežem radi povzdignjenja Lulla v mogunškega nadškofa. Potem si je dobil poterditve od francoskega kralja Pipina. In ko je tudi to zadobil, sklical je cerkveni zbor v Moguncijo, s čegar privoljenjem je bil Lullus posvečen v mogunškega nadškofa, l. 752. Ko je Bonifacij na ta način poskerbel za mogunško nadškofijo, in je svojega naslednika priporočil velikašem najpervo v Mogunciji, potem pa tudi na Turinškem in drugod, odpravil se je na potovanje. Kako da se mu je mudilo priti na Friško, da bi dneve, katere bi mu še Bog podelil, posvetil spreobračanju nevernikov, razvidi se iz besed: „Želim izvršiti svoje potovanje in se nikakor ne morem odpovedati hrepenenju po njem. Že stoji pred menoj konec mojega življenja in čas smerti se mi večno bolj približuje. V kratkem bodem zapustil ječo svojega telesa in prejel večno plačilo. Toda, ti ljubi sin, nadaljuj od mene pričeto zidanje cerkev v Turingiji. Kliči ljudstvo z vso gorečnostjo od krivih potov zmote, dokončaj zidanje cerkve v Fuldi in prinesi tje moje ostarelo

truplo.“ Lullus je moral tudi vse preskerbeti, kar je bilo potrebno za potovanje. „Moj sin,“ dejal je Bonifacij, „preskerbi zvesto vse, kar potrebujemo na potovanji. Položi pa tudi platneno rjuho za moje oslabele truplo v zaboj za knjige!“ To je bilo žalostno povelje za Lulla, zlasti radi jasne opomnje na bližnjo smert; zato je tudi mnogo solz prelil. Toda našega svetnika niso nikakor ganile solze svojcev, kedar je šlo za čast Božjo in blagor duš. Bogu na ljubo se je odpo-vedal svoji domovini, časti in vgodnosti življenja. Iz ljubezni do njega hotel je tudi darovati lo-čitve od svojih večletnih prijateljev in tovarišev, ktere je le v Kristusu poznal. Lullus se niti ni upal določni volji svojega duhovnega očeta ugo-varjati, in zato je molcé vbogal. Ko so bile v malo dneh končane najpotrebnejše priprave, stopil je Bonifacij z nekolikimi tovariši na ladijo, ka-tera ga je berzo prinesla (po Renu) na friške otoke.

Po spričevanji sv. Aegila pričel je sv. Bo-nifacij svoje zadnje misijonsko delo pri Frizih deseto leto po vstanovljenji samostana v Fuldi, tedaj nekako v poletji leta 753. To delo je terpelo — z majhnim presledkom v letu 754, ko se je svetnik v važnih zadevah vernil nazaj na Nemško — do leta 755. V teh dveh letih prehodil je svetnik celo deželo na vse strani. Spremljali so ga: soškof (koadjutor v Utrehtu) Eobant, du-hovni Wintrung, Walteri- in Ethelheri, dijakoni Hamunt, Skirbald in Boa, redovni bratje Wakkar in Gundwakkar, Illoscher in Bathowf, kterih nekatere je iz Nemškega seboj pripeljal, druge pa si na Friškem pridružil. Oznanoval je besedo Božjo, mnogo tisuč ljudi spreobernal in premnogo cerkev pozid-al. V kakem redu da je sv. Bonifacij prehodil deželo, ni znano. Toliko je pa vendar gotovo, da je leta 754 obračal svojo pozornost na se-vern in vzhodnji del dežele, kjer je bilo ker-ščanstvo še najmanj razširjeno in vterjeno. Nje-govo delovanje je imelo tedaj zelo velik vspéh. Posrečilo se mu je, kakor vsa poročila enoglasno pričajo, da je do sedaj malikovalskemu praznoverju vdan narod pridobil za kerščansko vero. Tem-peljne malikov je podiral in na njihovem mestu zidal kristijanske cerkve.

(Dalje nast.)

Ivan bogoslovec, vojak.

(Dalje.)

Eden vojakov, ki je na Ivanovo prigovarjanje opravil spoved, pripoveduje, kako je zdaj vesel in srečen Tako-le nekako govori: Odložil sem starega človeka in se popolnoma spremenil. Poslušal sem vaš svet, drugi dan spovedal sem se. Sedaj sem po-polnoma prepričan, da ste vi imeli prav, popolnoma prav. Spoved res ni nič tako strašnega, kakor si

kdo domneva, in če je sploh kaj strašnega, tedaj je samo za neznačajne in maloserčne ljudi spoved grozna.

Ko sem povedal greh za grehom spovedniku, zdelo se mi je, kakor bi se mi odvalil kamen za kamenom od serca. Bil sem kakor človek, ki izbljuje strup, ki ga je dolgo časa mučil, in čuti kako se mu hipoma povrača zdravje. Pomladil sem se najmanj za trideset let v enem trenutku, ko me je duhoven oprostil iz sužnosti hudobnega duha. In sedaj sem zadovoljen, srečen in miren, kakor še nikdar ne poprej. — Ivan nadaljuje:

Poglejte tedaj, dragi prijatelji, če je spoved res kaj tako hudega in težavnega, kakor si vi domišlju-jete. Toda ni se nam treba pri tem sklicevati na izpovedanja drugih, vsaj vsakdo lahko sam to spričuje, kolikorkrat gre k sveti spovedi. Ali ni morebiti res, da smo se čutili najbolj vesele in zadovoljne one dni, kedar smo se spovedali? Nihče ne more tega tajiti. In ako se radi mlačne volje o veliki noči zapovedi svete naše Cerkve ne upamo spolniti ter iti k spovedi, tedaj tega nikakor ne smemo pripisovati težavnosti te dolžnosti ampak samo svoji malomar-nosti in mlačnosti. In vojak, ki ne zna vladati, za-povedovati in krotiti svojih strastij in slabih poželj, tudi ni zmožen kaj verlega in junaškega storiti na-sproti sovražniku, kakor se to spodobi krepkemu, nepremagljivemu vojniku. Vsaj nas zgodovina uči, da so bila kerdela kartagenskega vojvoda Hannibala nepremagljiva, dokler so strogo in priprosto živeli. Ko pa so se v Kanah udali mehkužnosti, nasladju in razkošnosti, oslabele so kmalu njihove duševne in telesne moči toliko, da so bila od Rimljanov v jedni, bitvi za drugo popolnoma premagani in pobiti. —

Tako je polagoma Ivan pregovoril svoje sodruge, vzlasti ker so nekateri izmed njih bili še dobrega in nepokvarjenega, čeprav že zelo mlačnega serca.

In da bi njegovih opominov ne pozabili, ogo-voril je čez nekaj dni svojega tovariša, zato da bi prišel v pogovor: „Glej, velikonočni čas se bliža in ali si že popolnoma pripravljen opraviti dobro spoved?“

„Pripravljen bi človek kmalu bil in potreben je spovedi tudi vsakdo, toda.... toda....“

„Tudi mi smo tukaj s svojimi „toda!“ Ob kratkem reci tako-le: toda bojim se spovedi. Skerbi te menda, da te ne bi dal spovednik nekoliko dni zapreti?“

„Tega ne, pač pa dobro vem, da ako bi šel sedaj o veliki noči k spovedi, bi me ti verli može, ki naju obdajajo, celo leto dražili in se kratkočasili na moje stroške, češ, da sem tercijal itd.“

Nekateri vojaki so ga smejoč se poterjevali v njegovem strahu. A imeli so tudi sami isto bojazen, samo sramovali so se jo razodeti. Zato je rekel Ivan:

„To gotovo ni nikak vzrok, da ne bi spolnili tako važne dolžnosti. Sicer pa mislim, da je cela naša četa (kompanija) toliko olikana, da bode vsa-kemu pustila njegovo mišljenje, ter se ne vtikala v zasobne stvari! Če bi se pa ravno kak tak med nami našel — o čemur zelo dvomim — tedaj se vedi dostojno in niti odgovarjaj mu ne na njegove za-bavljice. Tako bode moral hoté ali nehoté odnehati. Poslušaj, kaj se je nekoč primerilo nekemu verlemu vojaškemu novincu.

Zvečer, ko je bilo čas iti spat, pokleknil je in kakor veren kristjan opravil svojo večerno molitev. To se je njegovim brezbožnim tovarišem sevéda za

malo : delo in pričeli so od vseh strani nanj kričati: Verzite venkaj hinavca, svetohlinca... ter so metali vanj kape, čevlje itd. A on se zato niti zmenil ni in mirno je molil naprej. In ko je dokončal, je vstal in mirno jim rekel: Celi dan sem služil, kot velevala vojaška dolžnost, sedaj pa sem molil, kot se spodobi kristijanu. Drugi večer so njegovi tovariši komaj pričakovali, bode-li molil, ali ne. In res, predno se vleže poklekne in prične moliti. In takoj vstane tak hrup, kakor prejšnji večer. In ko odmoli ter se prekriža, reče zopet mirno: Po dnevi sem se ekserciriral kot vojak, sedaj pa molim in služim Bogu kot kristijan. In tretji večer je bil zopet enak hrup, kakor prejšnja dva dni, a že ne več tako velik in on jim je vedno jednako odgovarjal. Četrti in peti večer je komaj še kdo nevoljno zamermiral, a šesti dan je rekel nekdo: Naš novi tovariš je neustrašen človek; nobena stvar ga ne oplaši. In odslej imel je mir in vsi so ga spoštovali in marsikdo, ki iz bojazni pred zasramovanjem že dolgo ni več opravljal večerne molitve, poklenil je premagan po lepem vzgledu in molil zopet tako, kot ga je v mladosti mati učila.

Pač da — nadaljeval je Ivan — ko bi ne bilo one napačne in pregrešne bojazljivosti, Bog vé, koliko vojakov živel bi bolj pobožno in modro. Toda takó zakrivajo v sercu svojo vernost iz boječnosti pred zabavljicami svojih sodrugov in skušajo slepiti sami sebe. Vojak, ki se da plašiti od spolnovanja svojih verskih dolžnosti iz domišljevanega strahu, gotovo ne bode nikdar junak, temuč on je bojazljivec. Nasprotno pa, kdor se ne boji očitno spoznavati svoje vere, on je verli in hraber vojščak. Njemu ni mar sovražnika, a tudi ne zasramovalcev, ki ga v sercu vendar le nehoté spoštujejo. Tako jo je povedal nekdanji največji vojskovodja našega veka, Napoleon I, francoski cesar, ki je bil malo da ne celo Evropo podse spravil. Šel je namreč po neki veliki bitvi na Avstrijskem po bojišči s svojim spremstvom in med merličji zagledal je popolnoma zdravega vojaka, ki je klečal in goreče molil. „Kaj vendar počenjaš, ti verli vojak?“ vpraša ga cesar. „Ker imamo sedaj eno uro počitka“ odverne vojak, porabil sem čas, da po tako kervavi bitvi prosim Boga za se in in za svoje tovariše.“ Napoleon, ki je bil velik prijatelj odkritoserčnosti, se je obernil zadovoljno k svojemu spremstvu in dejal: „To je pravi vojak, ki je neustrašen v orožji nasproti sovražnikom, a priprost in ponižen nasproti Bogu v molitvi.“ — In vojaku je rekel: „Prav, prav,“ potem pa je obernil konja in ga spodbodel, ter odjezdil.

(Dalje nast.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane (Slovesnosti zarad novih orgelj v uršulinski cerkvi) Kakor je „Danica“ zadnjič napovedala, bile so preteklo nedeljo, 25. t. m., v uršulinski cerkvi lepe slovesnosti. Ob 9ih so premilostni gospod knez in škof med veliko azistenco gg. kanonikov in bogoslovcev slovesno blagoslovili nove orglje in imeli pontifikalno mašo. Popoldne pa so imeli milostni gosp. stoljni prošt litanije z blagoslovoma. Orgljal je stoljni organist g. Foerster. Pri vsih treh opravilih so strokovnjaki v glasbi, preč. pp.: Angelik, Hugolin in Loinger, imeli prav primerne slovesnostne pridige. Občinstva je bilo vse

polno, ki je pri trojnem darovanju zložilo dostojen pripomoček k novim orgljam, ktere stanejo menda med 7—8000 gl., in se vé, da plačane še niso. Pri obedu v samostanskem parlatoriju so gospod stoljni prošt v imenu samostanske gospé prednice napili pričujočim gostom, imenito prevzvišenemu gospodu knezu škofu, gg. kanonikom, g. Goršiču, orgljarju Foersterju in drugim, na kar so se premili gospod knez in škof priljudno zahvalili častiti gospej prednici, pričujočima pridigarjema, g. Goršiču in drugim zadevnim. Duh in pomen zdravic je posebno meril na lepo „harmonijo“ orgeljsko, ktera naj bi vladala tudi med verniki ter vsem pripomogla do večne harmonije v nebesih.

Od sv. Višarij. (Sklep pobožnosti.) Molitve in pobožnosti na naši Slovencev toliko priljubljeni visoki gori so za letos končane; romarska cerkev se je zaklenila. Akoravno je letos romarje oviralo veliko zaprek, kakor dolga zima in sneg, pozneje povodenj, pretergani mostovi, slabi poti itd., vendar je letos došlo še več romarjev, ko prejšnja leta. Vsega je bilo obhajanih 23.000. Tujih duhovnikov je tu maševalo 80, vseh ss. maš je bilo v 5 mesecih 572, pridig 60 (38 slovenskih, 22 nemških), procesij je došlo 50, med njimi 7 izvanrednih. Največ ljudij je bilo na veliko Gospojnico, namreč 5 do 6000. Na rožnovensko nedeljo jih je bilo 3000.

(„Mir.“)

Čegav je Rim? Celovski „Mir“ obravnava sedanje počenjanje v Rimu in pravi med drugim:

Kakošno pravico pa ima Italija do Rima? Prav tako, kakor tat ali ropar, ki ulomi v tujo hišo in odnese iz nje tuje blago. Papeži si Rimske dežele in mesta niso sami prisvojili; od francoskih kraljev jim je bila podarjena že pred več ko tisoč leti. Toraj po dobrotljivosti Pipinovi, ne po sili ali zvižaji so v posest te dežele. Skozi toliko stoletij si nihče ni upal, dotakniti se papeževe dežele; zdaj pa naj bi čisto nova ideja ob tla vergla vse Božje zakone gledé sedme zapovedi?! Lahi pravijo: „Rim je laško mesto, vse dežele pa, koder se laško govori, spadajo pod Italijo.“ Kaj pa še. Od kdaj pa velja ta pravica in kdo jo je postavil? Bog te postave ni naredil; tudi v človeški natori ni vterjena, kajti odkar svet stoji, so bile in bodo take države, v kterih so živeli različni narodi; nahajali so se pogosto pa tudi taki narodi, ki so bili razcepljeni na več kraljestev. Še le Mazzini si je izmislil, da vse, kar laško govori, mora pod en klobuk priti; in Lahi se tako dosledno in fanatično deržijo tega načela, da postajajo že smešni. Še Dalmacijo hočejo ugrabiti za Italijo, ker živi v Dalmaciji kakih 20.000 Lahov poleg 500.000 Serbo-Hervatov. Paj naj le pridejo, Avstrijanci jim bodo že posvetili! Ko so pa z Benečijo vred kakih 30.000 Slovencev v svoj koš pobasali, jih „národna vest“ nič ni pekla: še zdaj jih imajo v košu. Ko bi se v resnici deržali tega načela, da smé v državi le en sam národ biti, zakaj pa beneških Slovencev ne dajo Avstriji nazaj? Da se tu pa tam kak národ združi, ki je bil prej razcepljen, kakor se je nedavno zgodilo na Bolgarskem, ta misel ni ravno napačna, ako se more zgoditi na pošten način, da se nikomur krivica ne zgodi... Lahi so pa siloma in brez vsake pravice, samo na podlagi „národnega združevanja,“ pregnali vse kralje in kneze Italije ter celó sv. Očeta oropali! Kam pridemo,

če bi to načelo obveljalo?... Ali mar Nemci v Švici niso bolj srečni in svobodni, kakor Nemci v pravi Nemčiji? Ali bi toraj ne bila prava bedarija, če bi kdo rekel: „večji del Švice mora pod Nemčijo priti, ker se tam nemško govori“. Čemu neki? Ravno tako ni pametnega vzroka, zakaj se je moral Rim papežu uzeti in Italiji prikljopiti. Ali niso pod papežem ljudje bolje živeli? Ali niso imeli manjših davkov? Ali jim je kdo laško govoriti ali se za Lahe čutiti branil? Ali jim je morda papež vsiljeval nemške šole in nemške vradnike? Vsega tega ni bilo. Rimski Lahi so bili pod papežem popolnem svobodni; nikdo jim narodnosti ni jemal ali jih zatiral; gledé blagostanja se jim je pa stokrat bolje godilo nego zdaj. Sicer so pa še papeži navadno samo Italijani, toraj jih Rimci ne morejo gledati za „tujce“. Naj tedaj stvar pogledamo, od ktere strani hočemo, ne najdemo nobenega pravnega vzroka, zakaj bi moral Rim pod laško vlado biti.

Pravijo pa: „laški národ tako hoče.“ Ali pa ima in kateri národ ima pravico, Božje zapovedi iz veljave devati? Ciganski „národ“ tudi želi, naj bi mu bilo dovoljeno, po celem svetu svobodno krasti in goljufovati. Zakaj se pa „volja“ ciganskega národa ne spoštuje? Zato, ker drugi národi takih šeg ne terpijo. To velja tudi za Lahe: če bodo hoteli v veljavo spraviti tako načelo, da gre vse pod Italijo, kjer je le nekaj laških družin, če bodo svoje roke stegovali po Gorici, Terstu, Istri, Dalmaciji, Tirolih, morda celó po Aleksandriji v Egiptu, po Marselji v Franciji in po Odesi v Rusiji (kajti tudi v teh mestih se mnogo laški govori); potem bodo že tudi drugi národi na noge stopili in Lahom z gromom topov povedali, da takih prismojenih principov ne priznavajo! Kaj pa bi rekli, ko bi še tako daleč prišlo, da bi vse Lahe iz Francije ter iz avstrijskega Primorja iztirali, da bi potem ne mogli govoriti o „laški“ Nizzi, o „laškem“ Terstu itd. Zastran Rimske države je pa ves katoliški svet ene misli: da je sv. Oče papež v svojem vzvišenem poklicu v vladanju sv. Cerkve oviran, dokler je tako rekoč jetnik Italije; toraj se mu mora rop nazaj dati, da postane neodvisen vladar. Kdaj in s katerimi pripomočki se bo to zgodilo, tega ne vemo; zgodilo se pa bo: kajti Bog bo gotovo enkrat uslišal vroče molitve toliko milijonov vernikov.

Razgled po svetu.

Francoski republikanarji se vedno skazujejo sovražni zoper sv. Cerkve; ta svojat je priterjevala vsim naredbam, ki so bile poslednja leta dane Cerkvi v škodo. Kaže pa, da sedanja republikanska pravda zoper nadškofa v Aix-u bode inenje francoskega národa obrnila proti sovražnim framasonom. Tudi na Španjskem se razodeva veliko gibanje zoper francosko veri sovražno republiko. Francoski delavci poslednji čas so zlasti s svojim romanjem pokazali, da francoski narod sploh je vse kaj družega, kakor pa francoski vladni framasoni. Tako je velik del tudi drugod; nevredni brezverci tarejo in strahujejo boljši narod.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec november (listopad).

a) Glavni namen:

Misijoni v Anamu.

(Spis poterjen in blagoslovljen od sv. Očeta Leona XIII prihodnjič).

b) Posebni nameni:

1. Vsi Svetniki. Ta in vsak dan meseca že naznanjene, pa še ne zaznamovane, ali nenadne zadeve. Sv. Oče. Zvišanje upanja na srečno večnost.

2. Vse verne duše. Vestno spolnjevanje ljubezenskih dolžnosti do ubogih duš. Lakota na Ruskem. Smertno bolni in pomoči najbolj potre'ni.

3. S. Pirmin. Hvaležnost za poklic k pravi veri. Ohranitev sadú trijske božje poti. Velike skerbi za živež.

4. S. Karol. Kardinali in škofi sv. Čerkve. Duhovska in deška semenišča Redovnice baromejke. Telesno bolni.

5. S. Ida. Cerkev na Sedmograškem. Zerstvo v nevarnosti pred duhom sedanjega časa. Vdanost v nerazumljive sklepe božje previdnosti. Pogrešani.

6. S. Leonard. Po pečanji s tuici provzročene škode. Pomoč za kerščanski kmečki stan Družba treznosti.

7. S. Engelbert. Kolinska nadškofija. „Duhovni in obhajanci.“ Poveruitev pregnanih redov na Nemško. Dušno in telesno slepi.

Molitev

Gospod Jezus Kristus! V edinosti z onim božjim namenom, s katerim si sam hvalil Boga na zemlji v svojem presv. Sercu in ga še zdaj hvališ brez konca v zakramentu sv. Rošnjega Telesa po vsem svetu, in v posnemanje presv. Serca brezmaledne Device Marije Tebi darujem danes vsak trenotek vse svoje namene in misli, vse čutila in želje, vsa dela in besede. (100 dni odpustka enkrat na dan Leon XIII. 1885.)

Posebno pa ti jih darujem za kerščanske zdravnike, kakor tudi za vse zadeve, ki so priporočene udom molitvenega apostoljstva v tem mescu in današnji dan.

O sladko Serce mojega Jezusa, daj, da te vedno bolj ljubim. Amen. (Vsakrat 300 dni odpustka in če se vsak dan moli, enkrat v mescu popolen odpustek. Pij IX, 26. l. 1876.)

Sladko serce Marijino, bodi moje rešenje. (Vsakrat 300 dni odpustka. Pij IX 1852.)

Sv. Jožef, prijatelj najsvetejšega Serca, prosi za nas. (100 dni odpustka enkrat na dan. Pij IX 1874.)

Sv. nadangelj Mihael, sv. Bonifacij, zvel. Peter Kancij, prosite za nas!

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov, Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad

in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne grehe in velike nesreče. — Bolna onoba za [zdravje. — Neka vedno bolelna gospa se prav toplo priporoča vsem udom brat. N. lj. Gospe v molitev, da bi na priprošnje Matere Božje in sv. Jožefa ozdravela, ako je to volja Božja. — Nektari hudo razuzdani šolski mladenči, ki bojo sebi in drugim velika nesreča, ako se ne spreobrnejo. — priporočeni v molitev za poboljšanje. — Družina za lišni mir na priprošnje. N. lj. Gospe, sv. Jožefa in družih svetnikov.

Listek za raznoterosti.

Predstojništvo uršulinskega samostana se priserčno zahvaljuje vsim, kateri so se kakor kclji vdeležili o napravi o blagoslavljevanji novih orgelj.

Iz Ljubljane. Iz Prage nazaj v Ljubljano je prišel in za superiorja oo. jezuitov bil vmeščen č. P. Jožef Liensberger. Č. P. Maks Klinkowström, dosedanji suprior, je prestavljen v Gradec. — Te verstice smo prejeli v ponedeljek. Ta pater tedaj, ki ga je zgolj odkritoserčna ljubezen in dobrota, nas je zapustil! Bil je tako preljubljen, vseskozi spoštovan, značaj, da mu tudi zelčni sovražnik jezuitov ni vedel kaj pritisniti, razun, da je o neki priliki bersnil nanj: „neogibni Klinkowström.“ Z zgleodom in s čverstimi govori je storil veliko dobrega Ljubljani, ktera ga ne bo pozabila.

Rimski katolik, 10. zvezek 1891, je ravnokar prišel na svitlo. — Beri, kdor koli ljubiš resnico; kajti: „resnica Vas bo zveličala,“ ne laž!

V Cerkljah na Dolenjskem je umerl župnik č. g. Martin Končnik, rojen l. 1841 v Nevljah, posvečen l. 1868. Pokopan je bil v soboto popoldne. Bog mu daj večni mir!

Tudi Tridesetletnica! Preteklo nedeljo, 25. oktobra, je minulo 30 let, odkar čast. P. Benjamin Fabijan ima kerščanske nauke vse nedelje in praznike v mestni farni cerkvi čč. oo. Frančiškanov. Ako se ta znamenita množica sošteje, imamo prav blizo dveh tisuč (2000) podučeni popoldanskih govorov. Naj boljša pohvala pri tem je ta, da častitljiva frančiškanska cerkev je vedno bila in je poslušavcev napolnovana. Č. P. Benjamin, rojen 22. rožn. 1834 v Žužemberku, je v red stopil 5. sept. 1854, slovesno obljudo naredil 3. sept. in mašnik postal 12. sept. 1858. — Bog ohrani verlega oznanovavca sv. vere še mnogo let!

Kako je nad duhovnom jezik pobrusil! Pri sv. Volbenku na gornjem Avstrijskem je prešnji župan, zagrižen sovražnik cerkve in duhovnov, nedavno v očitni seji se zadelr nad g. župnikom: In Vi, gospod župnik, preganjal bom Vas, kakor in kjer bom mogel... „L. Vbl.“ vsled te dogodbe naznanja to-le: Liberalce znani vodnik kmetov Hans Kirchmair je 2. grud. 1880 čast. g. državnemu poslancu Greg. Dohhammerju z gornje Avstrije v pismu se zagrozil: „Pri-sežem pa Vam strahovit konec, kakor res Bog živi.“ Sedem lét pozneje je Kirchmair umerl v Subnu: Suben je ječa, kakor je znano.

Priserčna zahvala. Čez vse bogato plačilo prosi od Boga in najbolj iskreno zahvalo naznanja vsim prijateljem in dobrotnikom, ki so se ga blagodušno spominjali 18. oktobra.

Vrednik „Zgd. Danice.“

Tema, tema! „Slovenec“ omenja, da bi bilo treba kake svetilnice v Rebru. Želeti pa je, da bi bili sploh nekteri kraji bolj razsvitljevani iz tega namena, da bi razuzdano potepinstvo ne zlorabilo neosvitljevanih krajev. V „Zvezdi“ n. pr. so obkraj skoraj temni o večerih, tudi v sredini niso odveč močne luči.

Mohorjeva družba v Celovcu je začela razpošiljati družbene knjige za leto 1891; poslati ima 51.827 ud. 310.962 knjig. Za boren goldinarček dobí ud šestero bukev.

Liberalna toleranca. V St. Mary's kolegiju (v Kentucky) živi č. P. Lezard, priprost mašnik in profesor, ki je bil 20 lét v Kini, bil potem v Rimu protestanški škof. Tukaj pa se je spreobernal, je študiral bogoslovje in postal je mašnik. Njegovi prešnji fanatiški bratje, krivoverci, pa so ga tako neusmiljeno preganjali, da je bilo celo njegovo življenje v nevarnosti, ter so ga vikši morali poslati v Ameriko.

Kratek odgovor. Eden posebno priljubljenih pisateljev je priznal o lepi priliki to-le:

„Velikrat že so me neduhovni, posebej liberalci, popraševali, od kod je to, da le verske in le mašnike zadevajoče členke priobčujem? Odgovoril sem vselej prav kratko določno: Iz hvaležnosti!“ ...

Naj bi si to prepisali marsikteri in rabili za spraševanje vesti.

Weimar v Turingu, 14. okt. (Poterdilo). Serčna hvala, čast. gospod, za lepi dar (20 gld. a. v. zbirki Zgod. Dan.) v prid zidanja naše cerkve, ki ste nam ga dobrotno poslali. Močno ste nas s tem razveselili. Bog poverni z vso obilnostjo, kar ste nam storili za Njegovo čast. Pozdravljeni v Kristusu Gospodu!

Ves udani K. Jungst,
župnik.

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: Č. g. župnik Fr. Marešič 2 gld. — Prečast. g. dekan J. Rus 10 gld. — Č. g. župnik Fr. Brulec 5 gld. — Neimenovan prijatelj 5 gld. — J. D. pošlje 5 gld., ktere je „za pridne Vaše fante“ „Vipavski konzistorij“ (Čast in poštenje mu! Vr.) zložil. — Č. g. župnik Fr. Petrovič 2 gld. — Č. g. župnik Jan. Tavčar 5 gld.

Za gorenjske poplavljenice: Farani Lipoglavci: po č. g. župniku 11 gld.

Za sv. Detinstvo: Po v. č. g. župniku J. Rozmanu 10. gld. — Č. g. župnik Jan. Tavčar 2 gld. — Iz Kranja, 16 gld.

Za Marijanišče: Č. g. župnik Bartol Balt. 5 gld.

Za afrikanski misijon: Hel. Velkaverh 1 gld.

Za zidanje cerkve Svetoduške na Dolenjskem: Z Lipoglava č. g. župnik Fr. Marešič 10 gld.

Za sv. Očeta: Č. g. župnik Fr. Petrovič 3 gld. — Neimenovana v dober namen 1 gld.

Za cerkev sv. Duha pri Kerškem: Reteče po č. g. župniku Al. Kumerju 9 gld.

Za vstanovitev stalne in večji rezidencije čč. oo. jezuitov v Ljubljani mesto sedanjega „provizorja“ V zahvalo odišlemu č. P. M. Klinkowström-u 20 gld. in v pozdrav novemu superiorju č. P. Jožefu Liensbergerju 5 gld. nek duhoven v Ljubljani.

Za usmiljene sestre v Filipopolu: Čast. g. župnik Jan. Tavčar 3 gld.